

team na mestnem trgu steklenice razbijale in mleko po tleh razlivalo in jih povrhu surovo psovale in celo pretepale. Takrat ste mleko — za ohranitev človeškega zdravja tako potreben božji dar — zametavali, zdaj nas hodite po več ur daleč iz mesta na ceste čakati in mleka prositi, a mi ga vam nimamo dati, ker se nam je pod oblastjo cesarskega namestnika grofa Claryja odvzelo toliko sena, slame, žita in krompirja, da se mora z nami vred postiti tudi živina.

I. P.

Na bojiščih.

Na ruskem bojišču od Severnega morja do rumunske fronte že od 1. decembra dalje ni padel noben strel. Na obeh straneh čakajo čete na uspeh pogajanj glede premirja. — Na italijanski fronti večinoma samo artilerijski ogenj. Italijansko uradno poročilo pravi, da so naši zadnje dni opustili napadanje med Piavo in Brento in na ozemlju Sedem občin. — Na francoskem bojišču se vrši srdita bitka v ozemlju mesta Kambré. — Na albanskem in macedonskem bojišču smo potisnili sovražnika nekoliko nazaj. — S turških front nobenih posebnih poročil.

Razne politične vesti.

V državni zbornici se je v središču seji nadaljevala razprava o zakonski predlogi proračunskega odseka, ki zahteva, da se izreče graja tistim poslancem, ki so člani nadzornih komisij za državne dolgove. Zbornica je sprejela predlogo. Vršila se je nato razprava o takozvanem vojnem davku. Poslanska zbornica se je s tem davkom že trikrat pečala in zakon tudi sprejela, toda gosposka zbornica je zakonski predlog, kakor jo je sklenila državna zbornica, vselej odklonila, ker noče, da bi bil zakon o vojnem davku veljaven tudi za nazaj za leto 1916 in prejšnji leti, temveč samo za leto 1917. Druga točka nesoglasja med obema zbornicama pri tem zakonu je raznoliko obdajanje posameznih oseb in družb, kajti poslanska zbornica je za to, da plačajo tudi družbe takšen in tako velik davek, kakor posamezniki, in proti temu, da bi se bogatašem naložil manjši, revnejšim pa večji davek. Ko je o tem predmetu govorilo več poslancev, je bila seja zaključena in nadaljevanje razprave o tej zakonski predlogi preloženo na četrtkovno sejo. V nagodbenem odseku pod predsedstvom dr. Laginje je govoril ministrski predsednik dr. Seidler in predlagal, da se naj na stari podlagi podaljša nagodba ter se uredijo trgovske razmere med Avstrijo in Ogrsko, in sicer za dobo dveh let. Hrvatski poslanec dr. Dulibič je zahteval, da se reši jugoslovansko vprašanje v smislu izjave Jugoslovanskega kluba, podane v drž. zbornici dne 30. maja 1917, in izvajal, da je nagodba med Avstrijo in Ogrsko papirnata cunj, ki ima ravno toliko vrednosti, kakor nagodba med Ogrsko in Hrvatsko, in izraža dvom, ali bo še sploh mogoče vzdržati dualistično državno obliko, ker zahteva jo nemadžarski in nememški narodi, da se jim zasluga boljša in srečnejša bodočnost. — V železniškem odseku se je vršila razprava o znani jezikovni neredi glede rabe nemščine kot službenega jezika pri železnicah, v zdravstvenem odseku pa glede šolanja in zdraviljenja bolnih in ranjenih vojakov. — V četrtkovni seji je zbornica nadaljevala razpravo o vojnem davku. Zbornica je sprejela zakonski predlog in tudi načelo, da se morajo bogate družbe ravnotako obdavčiti, kakor posamezne osebe. Zbornica je nato razpravljala o pravosodnih zakonih, ki jih je tudi sprejela. Na razna vprašanja glede vojaških dopustov je odgovoril domobranski minister, da se to začasno ne bo postopalo ozkosrčno, ter da se bodo dovoljevali dopusti v največji meri. — V petkovni seji je podal ministrski predsednik izjavo glede premirja z Rusijo. Ruska vlada je namreč stavila avstro-ogrski vladi ponudbo, da se pričnejo nemudoma pogajanja za premirje in za splošen mir. Na rusko ponudbo je avstro-ogrška vlada odgovorila, da je pripravljena pričeti s pogajanjimi za premirje, kateremu bi naj sledil mir. O tem poročamo na drugem mestu. V zbornici se je nato vršila razprava o begunskem vprašanju. Glavno določilo novega begunskega zakona je enotnost zneska, namreč 1 K na dan, in trdno določena številka, ki ne sme prekašati svote 500 K za osebo. Pravica do begunske podpore je po novem zakonu razširjena, sega namreč za tri mesece nazaj. Vršila se je nato razprava o zakonski predlogi glede podpore za obrtništvo. Domobranski minister je obljubil, da bodo po možnosti oproščeni od vojaške službe vojniki-obrtniki, ki so stari več kakor 48 let in ki niso sposobni za vojaško službo na fronti. Zbornica je sprejela zakonski predlog kakor tudi predlog glede odškodnine osebam, ki so bile po krivici preganjane in obsojene. — V pondeljkovi seji se je vršila razprava o nagodbi z Ogrsko. Govorila je več poslancev, med temi poslanec Španič, ki je

izvajal, da je dualizem velika nesreča za Jugoslovane in stremi za uničenjem Jugoslovancev. Pritoževal se je o tem, kako se je za časa vojske postopalo z Jugoslovani, ker dualizem ne odgovarja pravici samoodločbe narodov, bodo Jugoslovani glasovali proti nagodbi. — V torekovi seji je zbornica nadaljevala razpravo o nagodbi z Ogrsko. Govorila sta dva poslancja, eden socialni demokrat in eden nemški nacionalist. Ker je bil ob 12. uri opoldne določen sprejem avstrijske delegacije pri cesarju, je bila seja prekinjena in preložena na popoldne. V popoldanski seji je govorilo deset poslancev. Izmed Jugoslovancev je govoril poslanec dr. Verstovšek, ki je zahteval, da se odstrani dualizem in da se Avstrija na novo zgradi na temelju svobodnih narodov. Naglašal je potrebo, da se združi v eno celoto vse ozemlje, na katerem prebivajo Jugoslovani. Stavljal je nato več predlogov, in sicer da se zgradi železnica iz Krapine do štajerske meje ter tako dobi stik z železnico iz Grobelnega, da bi se napravile ugodnejše železniške zveze na progi Zidanmost—Zagreb itd.; končno je zahteval, da vlada zastavi vse svoje moči, da postane promet med obema državama polovicama zopet prost, da se prebivalstvo v obeh državnih polovicah oskrbi enakomerno z živili ter da se tudi enakomerno porazdelijo razne sirovine za tovarniške namene. Prihodnja seja v sredo dne 5. decembra z dnevnim redom: Nadaljevanje razprave o nagodbi in glasovanje o nagodbi.

Zasedanje delegacij. Avstrijska in ogrska delegacija sta imeli v ponedeljek otvoritveni seji. Za načelnika avstrijske delegacije je bil izvoljen nemški krščanski socialni prelat Hauser, za podnačelnika pa Poljak dr. Bilinski. Prelat Hauser se je v toplih besedah spominjal rajnega cesarja Franca Jožeta in sedajnega cesarja Karla, ki si neumorno prizadeva celiti rane, katere seka ta grozna vojska in ki si prizadeva, da bi se čimprej sklenil trajen in časten mir. Vlada je predložila delegacijam proračun za leta 1914, 1915 in 1916. Iz tega proračuna posnamemo, da je avstro-ogrski monarhija izdala v teh letih na samo vojnih stroških za armado in mornarico čez 43 milijard kron, za leto 1917/18 bo pa izdala 20 milijard K. Poslanci dr. Korošec, Stanek in Petruszevič so stavili predlogo, naj zunanji minister sporoči vladarju željo delegacije, da po svojih vladah da iz obeh zbornic obeh državnih po'ovic izvoliti zastopnike za bodočo mirovna pogajanja, in sicer: 12 Nemcev, 10 Madžarov, 10 Čehov, 7 Jugoslovancev, 5 Poljakov in Ukrajincev, 3 Rumune in 1 Italijana. — V torek ob 12. uri opoldne je cesar sprejel avstrijsko delegacijo. V imenu delegacije je imel nagovor na cesarja predsednik delegacij prelat Hauser. Potem je imel naš cesar prestolni govor, v katerem se je v začetku spominjal prednika na prestolu, rajnega cesarja Franca Jožeta, slavnih uspehov naših zmagovalnih armad in junaštva naše mornarice, nadalje velikih naperov vojaštva na fronti in v zaledju ter požrtvovalno-junaškega naporega delovanja prebivalstva v zaledju, ki je vsled dolgotrajne vojske izpostavljeno velikemu, vsestranskemu pomanjkanju. Z globoko hvaležnostjo se je spominjal junakov, ki so za domovino žrtvovali najdražje, svoje življenje. Kar se dostaja miru, je cesar poudarjal, da je naša država slejkoprej pripravljena skleniti za državo časten mir in ne bo pri sklepanju miru stavila zahtev, ki bi bile nedosegljive. V toplih besedah se je cesar nato spominjal neumornega prizadevanja sv. Očeta za spravo med državami in narodi. Kar zadeva Rusijo, je naša želja, da bi čimprej zopet prišlo do priateljstvih razmer med nami in Rusijo. Meča, ki nam je bil s silo potisnjen v roke, ne damo poprej iz rok, dokler se naši sovražniki ne odrečejo načrtom, da bi nas razdelili in uničili. V lastni hiši hočemo ostati samostojni gospodarji. Končno je prestolni govor še kratko omenil naše razmere do zavezniskih in nevtralnih držav. — V torek je imel v odseku za zunanje zadeve naš zunanji minister grof Černin svoj govor. Povedal ni nič novega ne o postanku ne o razvoju vojske ne o vojnem stališču napram mirovnemu vprašanju. O prihodnji usodi Poljske je izjavil, da bo Poljska sama, torej poljsko ljudstvo odločevalo o svoji državni prihodnosti. Prijazne besede je govoril na naslov sedanje ruske vlade, o stanju pogajanj z Rusi pa ni povedal nobenih podrobnosti. Mir, ki je grofu Černinu pred očmi, bodi takšen, da ostane prostost, samostojnost in ozemlje Avstrije nedotaknjeno.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Župnijo Sv. Martin na Poh. je dobil tamnši provizor č. g. Franc Sinko. — Č. g. Jožef Vrečko, kaplan pri Sv. Juriju na Ščavnici, je šel v Gradec študirat filozofijo.

Nova vojna kurata. Č. g. Fr. Stiglic, kaplan v Vojniku, je imenovan za vojnega kurata gorskega strelskega polka št. 2. — Č. g. I. Hanžič, kaplan na Kapeli, je bil te dni vpoklican v vojno službo kot vojni kurat.

Trojno odlikovanje tekom enega meseca je dobil vojni kurat č. g. Pavel Žagar pri 87. pešpolku, in sicer najvišje pohvalno priznanje z meči, častni znak II. razreda od Rdečega križa in Karlov četni križ. V mesecu majniku t. l. je dobil Franc Jožefov red, tako da ima sedaj z duhovniškim zaslužnim križcem od leta 1915 v celem petero odlikovanj.

Pomožni vojni kurat. Č. in kr. vojni kurat v ptujskih vojaških bolnišnicah je bil odpoklican na fronto. Začasno dušeskrbje v teh bolnišnicah je prevzel č. g. Anton Kolarič, c. kr. gimnazijski profesor v Ptuj.

Vojak-bogoslovec. G. Alojzij Vrhnjak, abiturient iz Pameč pri Slov. Gradcu in častniški aspirant v kurzu za častnike, je poleg svojih vojaških dolžnosti študiral zasebno vse predmete za prvi letnik bogoslovja. Dne 26. m. m. je napravil z dobrim uspehom zadoj izpit za prvi letnik v Mariboru. Zdal bo, kmalu praporščak, študiral za drugi letnik.

Poroka v cesarski hiši. V kapeli gradu Laxenburg se je dne 29. novembra predpoldne vršila poroka cesarjevega brata, nadvojvode Maksa, s princezino Franciško Hohenlohe-Schillingfürst. Viskoki par je poročil kardinal dr. Piffl. Navzoči so bili: Cesar in cesarica, bolgarski in saški kralj ter mnogo druge višje gospode.

Preiskava radi preganjanj Slovencev. Te dni je došla iz Dunaja ministerjalna komisija v Maribor, da preišče, kakor se uradno poroča, na licu mesta med vojno nastale razmere. Te razmere so preganjanja in aretacije nedolžnih Slovencev začetkom vojske. Iz Štajerskega bo razširila ta komisija svoje delovanje na Koroško, Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo. V komisiji so visoki uradniki iz ministerstev: sekcijski načelnik dr. Aleksij iz notranjega ministrstva, ministerjalni svetnik Čulič iz ministrskega predsedstva in dr. Braitenberg kot zastopnik naučnega ministrstva. Poslednji je Kodevec in hud nasprotnik Slovencev. Čulič je sicer Hrvat, pa vladnega mišljenja. Zato pa Slovenci v to komisijo ne moremo imeti zaupanja. Poslana je bila na jug sicer na zahtevo naših poslancev, pa tajno in brez vednosti naših poslancev, ki so zavoljo tega že interpelirali v državnem zboru. Velika zasluga naših poslancev je, da so v ostrih interpelacijah opisovali, kako so naši nemškutarji in nemški zagrizenci neutemeljeno obdolževali domovini in cesarju zveste Slovence, kako jih je žandarmerija in vojaštvo gonilo v zapore, kako so posililemske in nemške barabe pred očmi oblasti, okrajnih glavarjev in v navzočnosti žandarjev pljuvale po naših ljudeh, jih zasramovale in teple. Po več tednov in mesecev so nedolžne slovenske žrtve morale radi nemške hudobije pretrpeti v ječah med roparji in hudodelci. Mnogi so vsled pretanega duševnega in telesnega trpljenja izgubili v ječi svoje zdravje, framski g. župnik Mursič je celo umrl, očitno na naslednjih grdega in ostudnega preganjanja, ki ga je pod zaščito znanih okrajnih glavarjev uprizorila proti Slovincem nemška in nemškutarska sodrga. In nihče od teh žrtv še ni dobil dosedaj ne zadoščenja in ne odškodnine za škodo in prestano trpljenje. Sedaj so nam poslali neko preiskovalno komisijo, ki bo sprejemala pritožbe samo proti civilni oblasti, ne pa proti vojaški oblasti. Že v tem je velik nedostatek te komisije, ker so naši ljudje ravno od raznih vojaških oseb toliko pretrpeli. Vrhtega tudi sestava komisije ne vzbuja posebnega zaupanja. Vendar pa je neobhodno potrebno, da zvedo vsi preganjani za nalogo te komisije. Če bodo sedaj zasllišani, naj vsak neutrašeno in brezobzirno pove vso resnico. Bati se ni treba nobenemu ničesar, ker ne gre za novo preganjanja, marveč za to, da se izvedo vse krivice in vsa nasilstva. Prišel je čas, da se poravnajo vse krivice storjene po teh preganjanjih. Potrebno je, da pride čista resnica na dan, da komisija izve za vse krivice, ki so tirali nedolžne žrtve v preganjanje in težave. Naši poslanci so

storili svojo dolžnost, ko so spravili celo zadevo v tek. Čista resnica na dan, brez strahu in brez ublaževanja!

Slovenci! V decembru na delo in agitacijo za Tiskovni dom! Oklic ravnatelja Cirilove tiskarne, g. dr. Antona Jerovšek, na složne Slovence je vzbudil na Stajerskem in izven Stajerske ognjevito navdušenje za Tiskovni dom kot kulturno središče štajerskih Slovencev. Od vseh strani prihajajo priznana pisma, ki povdarjajo veliko potrebo takega doma. Vsi sloji našega ljudstva, duhovniki, posvetno razumnštvo, uradniki, kmetje, delavci, da, celo hlapei in dekle, so že poslali svoje doneske; tako se je v kratkem času enega meseca nabralo že nad 20.000 K. Hvala vsem darovalcem! Da pa se delo za Tiskovni dom še pospeši, se določa letošnji mesec december za posebno agitacijo v prid Tiskovnega doma. Vsi, ki čutijo z narodom in za narod, naj v decembru posvetijo vse svoje moči agitaciji za Tiskovni dom. Slovensko razumnštvo, duhovstvo in posvetno! Porabi v decembru pri vsaki priliki svojo zgovornost in razloži ljudstvu potrebo kulturnega središča v Mariboru ter zbiraj darove zanj!

Za Tiskovni dom v Mariboru so darovali p. n. gg.: Neimenovana, Sv. Jakob v Slov. gor., 10 K; Kokelj, župnik, Vurberg, 50; Vurkelc L., župnik, Sv. Vid, 250; Hojnik T., Prihova, 6; Bračič A., župnik, Lembah, 50; dr. Lukman Fr., prof. bogoslovja, Maribor, 200; Molc M., Kamnica, 10; Neimenovana iz Slemenca 20; Deučer C., Maribor, 2; Fras L., Segovce, 20; p. n. gg. bogoslovci Maribor 200; Januš M., Maribor, 2; Krajnc M., Štuki pri Ptuj, 8; Krajnc M., Samušani, 15; Kukovič F., Loče, 12; Mlinšek L., Staravas pri Velenju, 20; Poklinek M., Maribor, 2; Steržina K., črkostavec, Maribor, 10; Porekar C., gimnazijec, Maribor, 1; Štruc M., gimnazijec, Maribor, 1; Bruderman A., slikar, Brežice, 5; Rek Jakob, Sv. Andraž v Slov. gor., 4; Sturm A., Maribor, 20; Vrščič A., Hošnica, 20; Sitrnad M., Rošpoh, 1; Marčič M., Sv. Janž, 4; Pevski zbor Dekliške Zveze pri Sv. Lovrencu nad Mariborom 52; Leskovar M., Slagona-gora, 10; Krajnc Ter., Sv. Martin, 2; Šenekar F., G. Ročica, 12; Neimenovana iz Sv. Lovrenca pri Ptuj 10; Kolarič Mar., Gornja Sv. Kungola, 100; Kolarič Jorij, posestnik, Gornja Sv. Kungola, 10; Polak Franc, vojak, Maribor, 3 K; Ploj Peter, vojak, Jarenina, 2; Volmut Terezija, Jarenina, 2 K; Dobaj Janez in Marija na Sobru 10; Občina Rečica v Savinjski dolini 100; Hribernik Fr., Celje, 3; Hojnik A., Prihova, 10; Tomazič L., Gomila, 10; Derzanič Martin, Videm, 20; Gerzina Fr., Sv. Jurij ob južni žel., 20; Podvinski Franc, Globoko, 100; Neimenovana iz Gradca 40; Kolman Iv., ognjicar, vojna pošta 474, drugi obrok 100; Peček Ivana, Novavas, 5; Plavec Fani, p. s. hči v Podvinu, 2; Hlebič Janez, pos., Sv. Križ pri Mariboru, 200; Zelenjak Jurij, c. kr. poročnik, 2; prijateljska družba pri Sv. Urbanu 20; Rotter Br., črkostavec, sedaj vojak, 30; Jodi Ivan, župnik, Polze-la, 200; Sattler Jakob, Ivanci, 20; Počivalšek Jakob, Imeno, 5; dr. K. O., Brezno, 20; Horvat F., župnik, Sv. Lovrenc nad Mariborom, 200; Sekol Ivan, Gačnik Jarenina, 20; pevski zbor v Šmartnu pri Slovenjgradcu 110; na gostiji Franc in Marjeta Horvat 21; Karner Marija, Dogoš, 12 K. — Prisrčna hvala! Dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne.

Mladinke za „Tiskovni dom“ Članice dekliske zveze pri Sv. Lovrencu nad Mariborom so zbrane pri pevski vaji dne 29. novembra darovale za „Tiskovni dom“ v Mariboru 52 — K. Mladinske organizacije posnemajte!

Braslovče za „Tiskovni dom“ Vrl naš somišljenik iz Braslovč nam piše: Pošiljam Vam nekaj prispevka za „Tiskovni dom“, kar sem nabral tu v bližini. Začel sem, da moram iti nemudoma k vojakom. Imel sem namen, nabirati darove po celi braslovski občini. Darovali so: (po Zdravku Prislanu iz Parizelj) Prislani Jernej 5, neimenovana 5, Bošnjak Marija 5, neimenovana 5, neimenovana 10, Rak Stefan 4, neimenovana 1, neimenovana 2 in Prislani Franc 5 kron, skupaj 42 kron. Drugi še sledijo.

Jugoslovanski deklaraciji se je popolnoma pridružila duhovščina slovenjebistriške dekanije zbrana v Slov. Bistrici dne 29. novembra. Pri tej priliki se je darovalo za Krekov spomenik 130 K, za Tiskovni dom v Mariboru 1300 K.

Slovensko-stajerske občine za deklaracijo. Za jugoslovansko deklaracijo so se izjavile še naslednje zavedne in odlične slovensko-stajerske občine: trg Rečica ob Savinji, trg Rajhenburg ob Savi, trg Šmarje pri Jelšah in občina Kapele pri Brezicah. Minulo nedeljo so imele občine Ruše, Ljubnica in Bistrica pri Rušah občinske seje, pri katerih so izrekle Jugoslovanskemu klubu in posebej se njegovemu vrlému in neutrudljivemu načelniku veleč. g. dr. Korošcu iskreno zahvalo in priznanje za neustrašeno, smotreno dosledno delovanje v smislu majniške deklaracije.

Občina Rečica za jugoslovansko deklaracijo. Trškoobčinski zastop „Rečica“ se glasom sejnega sklepa pridružuje majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba, daruje za spomenik nepozabnega velikega Kreka 100 — K in za novi „Tiskovni dom“ v Mariboru znesek 100 — K ter izreka zaupnico in častno priznanje našim ljudskim zastopnikom, zlasti načelniku „Jugoslovanskega kluba“ č. g. dr. A. Korošcu in našemu deželnemu odborniku g. dr. K. Verstovžeku za nesebično in nemorno delovanje za obrambo, dobrobit in napredek našega vedno domoljubnega jugoslovanskega naroda.

Slovenski se učijo. V Mariboru so se našli Nemci na vseh koncih in krajih pričeli učiti slovenskega jezika. Ustanovili so posebne tečaje, kjer se Nemci učijo slovenščine. Kakor izvemo, se bo prihodnje dni tudi v višjih razredih ljudskih in meščanskih šol začelo s poukom našega jezika. Kako to, da so se Nemci naenkrat tako poboljšali? Sprevideli so, da brez slovenskega jezika v naših krajih južno od Spielfelda ne morejo živeti. Nadalje hočejo s priučenjem slovenščine izpodrinuti Slovence in Slovenke iz uradov, obrti in trgovin.

Uradno nemškutarjenje cvete. Dan za dnevom nam dohajajo pritožbe, da so začeli uradi (sodnije, glavarstva in davkarije), ki so dosedaj slovenskim občinam in strankam pošiljali slovenske uradne dopise, naenkrat grdo nemškutariti. Župani se n. pr. pritožujejo, da ne razumejo uradnih nareb in dopisov, ker so pisani v tujem, nerazumljivem jeziku. Svetujemo, da vračate vse nemške dopise in odločno zahtevajte slovenskih. Časi, ko so nam tuji uradniki komadirali, so minili!

„Štajerc“ pri slovenskih pionirjih na bojišču. Slovenski pionirji nam pišejo: Že dve do tri leta smo skupaj pri stotniji, pa še nismo doživeli tega, kar danes. Dobili smo nekaj iztisov „Štajerca“; a kdo je bil tako radodaren, nam ni znano. Kakor že večkrat, nas tudi zdaj imenuje „veleždajalec“, in to po našem mnenju zato, ker smo in hočemo biti zvesti sinovi Avstrije in pravi, odkritosrčni Slovenci. Vabimo tiste „Štajerce“ g. spode, da bi enkrat malo pogledali k nam na bojišče. V tem večnem ledu in snegu bi bilo po našem mnenju izvrstno zdravilišče za nje. Prav hitro bi izgubili tiste napačne misli, ker bi jim za nje preostajalo prav malo časa. „Štajerc“ nas je gotovo mislil razveseliti, pa kako je to mogoče, če nas pa pride psovat! Sicer pa je naš kuhar prav hvaležen, ako mu dotičnik pošlje še kaj papirja, ker se za podkurjavo prav dobro obnese. Dobro toši o nam zavednim Slovincem samo „Slov. Gospodar“, „Straža“ itd., ki nam naznanjajo izvrstno in pošteno delo naših gospodov poslancev, za kar jim izrekamo prisrčno: Bog plati! Hvala jim, da delujejo tako vstrajno za ujedinjenje avstrijskih Jugoslovancev v samostojno državo pod habsburško kruno. Naše skupno geslo je: Vse za vero, dom, cesarja! Vsem bralcem in bralkam pošiljamo prav prisrčne pozdrave: Stanko Habjančič in Joško Slavinec iz Ljutomerja, Vinko Haložan in Janez Segula iz ptujske okolice in Janez Polak, kuhar, doma od Sv. Petra pod Sv. Gorami, vsi od 1./3. pionirske stotnije na bojišču.

Kako si je treba naročiti Slovenskega Gospodarja? List je treba plačati vedno naprej. Kdor si list naroči po dopisnici, dobi le eno številko s položnico na ogled. Šele, ko pošlje denar, se mu začne list redno pošiljati. Svetujemo vsem, ki želijo postati novi naročniki našega lista, da ne pišejo prvokrat dopisnice in ne zahtevajo lista s položnico na ogled, ampak naj si kupijo na pošti poštino nakaznico ter nam takoj pošljejo po nakaznici denar, potem bodo list dobili v roke tekom enega tedna. Če pa najprej zahtevajo od nas položnice in potem

po prej položnice denar, listu gotovo jed tremi tedni ne bodo redno dobivali, ker položnice mi preko Dunaja včasih šele čez 10 dni dobimo. Na položnico ali nakaznico napiši razločno svoje ime ter kraj in pošto. Ako si list že dozdaj dobival, napiši na položnico ali nakaznico besedo: star naročnik in priloži zraven tisto številko, ki jo najdeš na ovitku svojega lista. Če si pa list naročiš prvokrat, potem pa napiši na položnico ali nakaznico: nov naročnik. S tem nam silno prihraniš delo. Ako bodo položnice ali nakaznice tako izpolnjene, ne bo pomot pri pošiljanju lista.

Križev pot za vojni čas je ravno kar izšel v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Vsebinska je milá, res v srce segajoča, nanašajoča se na razne razmere, ki so nastale vsled vojske ter silno tolažilna za trpeče domače vojskujočih se vojakov. Pridejane so molitve za mir, kakor tudi prošnje za žive in pobožnost za duše rajnih naših vojakov. Knjižica stane s poštnino vred 30 vinarjev in se naroča v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Jo jako priporočamo!

Rok za podpisovanje vojnega posojila podaljšan. Cesarska namestnija nam piše: „Gospod finančni minister je podaljšal podpisovalni rok za 7. vojnega posojila do sobote, dne 15. decembra 1917, 12. ure popoldne. Zatorej pozivam prebivalstvo Stajerske ter vse zastope in kreditne zavode v deželi, da storijo med podaljšanim podpisovalnim rokom vse, da uspeh 7. vojnega posojila kolikor mogoče še zvišajo. Gradec, dne 3. decembra 1917. Clary.“

Gospodarske novice

Slovenski poslanci za kmeta. Zadnji teden so naši slovenski poslanci stavili v državnem zboru zopet več važnih interpelacij, ki se tičejo gospodarskih zadev našega kmeta. Poslanec Pišek in tovariši se interpelirali ministra za prehrano radi nasilnega rekviriranja živil in krmil v mariborskem okraju in so zahtevali naj se pri rekvizicijah vendar pravično postopa. Enako interpelacijo so stavili poslanci Roškar, Brenčič in tovariši radi rekvizicij v okrajih Ljutmer, Ptuj in Maribor. Odločno so zahtevali, naj se štiti kmetisko prebivalstvo. Poslanec Pišek je zahteval, naj se dovoli prevoz sadnih dreves s severnega dela države na jug.

Rekvizicija krompirja. Deželna komisija za krompir naznanja, da se mora vsaki osebi, tudi novorojenčku pustiti od sedaj naprej 70 kg krompirja. Zno polno zalogo pa se mora pustiti za krmo in za zagnitje, 15 do 25 g pa za seme za 1 ha (1% orala). Deželna komisija opozarja, da naj pridelovalec, kateremu se na podlagi napačnih popisov zemljišč predpiše preveč krompirja za oddajo, napačno zmeši obseg njive, kjer je bil nasajen krompir in naj takoj poroča glavarstvu, da njegova, s krompirjem nasajena njiva ni merilo toliko, kakor je pisano v uradnem zapisniku, ampak samo toliko, koliko — V Rogozji pri Hočah se je n. pr. zgodilo, da je oblast neki posestnici izračunala, da je imela krompirja nasajenega skoro 2 hektarja (okoli 3% orala), dočim sta obe njivi, nasajeni s krompirjem, merili samo 1 ha (1% orala). Kmetje, varujte svoje koristi! Če si sami ne veste pomagati, pa prosite župana, učitelja ali kakega drugega zbratčena, da vam pomaga izmeriti dotično zemljišče in vam tudi sestavi vlogo na oblast.

Ali za mestne trgovce ne veljajo postave? Kmet iz Šmartna pri Vurberga nam piše: Konja sem moral dati vojskom. Sposodil sem si tujega konja. Ta me je vdaril in hudo ranil v nogo. Grem k klobučarju v Maribor (ime na razpolago), da si kupim obutje iz klobučevine za bolno nogo. Že na pragu mi je razložila prodajalka, da v njeni trgovini ni nič za denar, vse za reč. Ko pa izterem neobšit „počn“, ki je stal prej 3 do 4 K, pristopi gospodinja štacune sama in ceni tako-le: „To dam vsak par za 4 kg šmalc. Jaz sem morala v fabriko pošiljati samo surovega masla za te čopate, prodajam jih pa za svinjsko mast.“ Hotel sem se vprašati, če mora mast biti tudi 4 ali 5 let v omari obležana, kakor tisti „počn“, pa bil sem tih, saj smo čitali o postavi, ki prepušča tako barantanje. V Mariboru se pa trgovcem menda ni treba zmeniti za postave, drugče ne bi kmeta vedno nadlegovali, ko stopi v štacuno. Šantal sem iz štacune brez „počnov“, ker vem, da kmet ne sme delati zopet postave in tarife. Ali sanjal sem vso dolgo pot domov o časih, ko bodo veljale postave tudi za mestne trgovce in ko se bo kdo brigal za izpolnjevanje po-

...v mestnih prodajalnicah, ne samo na trgu, kjer se kaznuje kmeti, če jabolko za 1 v dražje prodajo, kot se mestni gospodi vredno zdi — brez ozira na tehtajo.

Usnje za kmetijsko prebivalstvo. Posl. Benkovič in tov. interpellirajo trgovinskega ministra, zahte vajo, da se kmetijsko prebivalstvu v rabo prepusti kože za silo zaklane živine; dosedaj se tudi te kože zaplenjujejo za vojaško uporabo. Tudi druge stranke so stavile podobne predloge.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu ni bilo nobenega popraševanja po hmelju letošnjega pridelka, pač pa je bilo popraševanje po hmelju starih letnikov zelo živahno. Cene za hmelj starih letnikov so se gibale med 110—125 K za 50 kg.

Razne novice.

Vojsko prerokovali. Prijatelj nam piše: Sedanja strahovito vojno so napovedovali že prej, ko ni še nihče vedel, kdaj in kako bo izbruhnila. Napovedovala jo je ljudska vest z raznimi nadlogami in uboštvo ter pomanjkanjem ljudi. Omenjala je ljudska govornica vojne hčere v raznih podobah: kako bo iz Maribora zamogel en sam vso gospodo v gnojnem košu peljati v Gradec, kako se bodo štirje zbili za posodo moke in kako bo človek z gore na goro iskal človeka, da mu pomore pri delu. Oral travnika bo prodan za gibanico ali hleb kruha. Slovenci se bodo skupno vojskovali s Turki in Prajzi.

Učitelj mora k vojakom. V nemških listih je bilo brati sledeče poročilo iz Gornjega Hesenskega: Ako pride v naš lep trg, kjer ne izhajajo časopisi, poročila o kaki zmagi, se dostavi najprej vodstvu šole, da ga učitelj potem šolske mladine sporoči prebivalstvu. V takem slučaju gredo otroci po pouku po vasi in glasno ter vstrajno kličejo huru. Nekoč je bil zopet ves trg pokoneu radi vpitja šolske mladine, ki je bilo topot posebno močno in veselo. Okna so se odpirala, ljudje so se v tramah zbirali in vsakdo je nestrpno povpraševal vesele dečke: „Koliko Rusov je bilo vjetih?“ — „Hura, huraaaa, huraaaa“, se je glasilo v odgovor in potem se le pravijo šolarji veselo: „Noben Rus ni bil vjet, ampak naš g. učitelj mora k vojakom. Hura! Hura!“

Dopisi

Maribor. Mariborska moška podružnica Ciril-Metodove družbe v Ljubljani priredi dne 8. decembra ob polpetrti uri popoldne v gostilniških prostorih mariborske Posojilnice (Narodni dom) udom vseh slovenskih narodnih društev mariborskih zanimiv „Miklavžev večer“ proti vstopnini 1 K za obitelji. Darovi za mladino naj se dobro ovijejo in označijo ter dne 8. decembra med 10. in 12. uro popoldne, oziroma 2. in 3. uro popoldne pri posojilničnem slugi oddajo. Po običajnem nagovoru in živahni razdelitvi daril se mladina odvede domov, starši in odrasli pa se snidejo k zabavnemu družbinskemu večeru, ki se vrši po vrlo urejenem načrtu. — Miklavž nastopi s slavnostnim nagovorom in mu bodo prisostovali prav zanimivi mali peklenščeki in angelji iz njegovega bogatega spremstva. Pri večernem sestanku nastopajo pevski zbori in solisti s spremljanjem klavirja, zato se vabijo udje slovenskih društev k prav obilni udeležbi.

Sv. Križ nad Mariborom. V nedeljo, dne 2. decembra, je bila slovesna vpeljava našega novega g. župnika Martina Gaberc. Po prelepem pozdravu zastopnice Marijine družbe se je svečani sprevod pomikal po okinčani poti iz župnišča v okrašeno cerkev, kjer je prof. dr. Hohnjec imel pridigo, novi g. župnik pa slovesno sv. mašo ob asistenci sosednih gg. župnikov. Po cerkvenem opravilu je bil v občinski pisarni dobro obiskan shod, kjer se je razpravljalo o razmerah na denarnem trgu, o vojnem posojilu, o rekvizicijah in o drugih preceh vprašanih sedanjosti in prihodnosti. Govorila sta dr. Hohnjec in domači župnik.

Jelovec pri Mariboru. Dne 2. decembra je po daljši, težki bolezni umrla v starosti 70 let žena našega župana in posestnika, gospa Marija Dežman. Pogreb rajne vzorčene se je vršil v torek, dne 4. t. m., ob 4. uri popoldne. Blagi rajni svetila večna luč, težko prizadeti obitelji pa naše sožalje!

Slivnica pri Mariboru. Dne 30. nov. t. l. je umrla po kratki in mučni bolezni gospa Marija Lobnik, rojena Goldec, žena veleposestnika Antona Lobnika v Orehovi vasi, in bila dne 2. t. m. pokopana. Pokojna je bila zavedna katoliško-narodna Slovenka, blaga žena in dobra mati dveh hčera in petero sinov, od katerih sta Jožef in živinozdravnik Franc v vojni, a Tone in sedmošolec Jakob pa v ruskem vojnem vjetništvu. Z njo izgubijo reveži veliko dobrotnico, sosedi in znanci pa značajno in razumno kmetico. Večna luč naj ji sveti!

Sv. Jurij ob Pesnici. Pri nas je dne 26. nov. pri svojem nečaku, vč. g. župniku Spindlerju, umrla gospa Roza Spindler, vdova c. kr. zemljiškega knjigovodje v Brezicah. Blaga pokojnica je bila, koderkoli so jo poznali, spoštovana in ljubljena radi svojega zlahkega srca. Naj si v božjem miru odpod-

ije od hudih udarcev v življenju, zlasti od grankega trpljenja hude bolezni.

Ljutomer. Takaj je umrla dne 4. t. m. po kratki bolezni gospa Ana Robek, tržanka in klobučarica v 71. letu svoje starosti. Pokojnica je bila tešča tukajšnjega učitelja in organista. Slov. Gospodarja je vselej z velikim zanimanjem prebirala. Naj ji Bog podeli večno plačilo v nebesih. Ostalim naše sožalje!

Sv. Tomaž pri Ormožu. V Rakovcih pri Mariboru se je za Rdeči križ nabralo 18 K, kateri znesek se je odposlal.

Brezno ob Dravi. Smiklavška nedelja se ohaaja letos dne 9. decembra, dan po prazniku Brezmadežnega spočetja D. Marije. Bo dvojna služba božja: ob 7. uri za farane, ob 10. uri za smiklavško krajevščino, obdarovano z odpustki od papeža Klemenca IX. dne 22. marca 1669.

Izpod Veljke. Dne 29. junija je bila s črešnje padla vzorna krščanska žena, pridna gospodinja Iv. Pirš. Na posledicah onega padca je po štirimesečnem mučenem trpljenju izdihnila dušo dne 9. novembra. Pogreb, nad vse veličasten, je pričel, kako je bila rajna od vseh, tudi od gospode, čislana. Tretji dan nato, v sredo, dne 13. novembra, pa je pljučnica pretrgala rahlo nit življenja njeni skrbni 60letni materi Mariji Petričnik. Tako počivata mati in hči druga ob drugi v sosednih grobeh. N. v m. p.!

Sv. Ilj. D. Turjakom, opomina venčan jugoslovanov Davorina Trstenjaka in dr. Kreka je bilo posvečeno zborovanje dne 18. novembra. Ob sliki dr. Kreka smo poslušali, kaj je storil dr. Krek v gospodarskem, izobraževalnem, socialnem in političnem oziru za Slovence in sploh za Jugoslovane v Avstriji. Bralno društvo, ki je zapuščina Kreka, je zopet oživelo. Pristopilo je lepo število članov, izvolili smo si novi odbor pod predsedništvom vč. g. župnika in nabrali 94 K na udnini. Knjižnica se odpre dne 1. januarja 1918 shodi bodo pa po možnosti mesečno. Na delo tedaj, ker resnobni so dnevi, a delo in trud nam Bog blagoslovi!

Cadram pri Konjicah. Trgovec in veleposestnik Josip Oberski v Oplotnici se je pri tukajšnji šolski nabiralnici za VII. vojno posojilo zavaroval na K 5.000 državnih zakladnic v prid zgradbe nove šole v Čadramu. Za ta dar se blagemu darovalcu v imenu vsolanih občin pristočno zahvaljuje šolski vodja nadučitelj A. Brumen.

Konjice. Mladeniški sestanek se vrši dne 8. decembra, na praznik Brezmadežnega spočetja, popoldne po večernicah. — Običajni mesečni sestanek Dekliške zveze se pa vrši v nedeljo, dne 2. decembra, popoldne po večernicah. Pridite v prav obilnem številu!

Šmarje pri Jelšah. Gospodarski shod poslanca dr. Jankoviča se vrši v Šmarju pri Jelšah v gostilni g. Habjana na praznik, dne 8. decembra, popoldne ob 11. uri (po pozni sv. maši). Pridite gospodari iz celega šmarskega okraja!

Naše žrtve za domovino.

Ob reki Piavi, v bližini mesta Feltre, je dne 18. novembra padel nadporočnik Franc Petek, veletržec z Ljubnega v Savinjski dolini, edini sin vesploštevane Petkove rodbine. Padli junak je bil zaveden sin slovenskega naroda. Njegov rajni oče je bil vrl katoličan in eden najbolj odličnih pristašev Slovenske Kmetijske Zveze, ter je povsod in vselej stal trdno in zvesto na naši strani. Sin bi bil v vsakem cizru vreden naslednik svojega očeta. Res, najboljši sinovi slovenskega naroda padajo... Velike so naše žrtve. Občesposlovanje Petkovi rodbini naše odkritosrečno sožalje!

Ugledno, vsestransko priljubljeno rodbino Pažegovo na Paki pri Vitanju je svetovna vojna zelo hudo zadela. Oba sina, Janez in Jože, sta žrtvovala svoje življenje, ko sta branila našo slovensko zemljo proti Italijanom. Starejši sin Janez, ki je bil že samostojen posestnik v Gornjem Doliču in ki zapušta mlado vdovo in tri nedorasle otroke, je padel pred letom pri Lokvici, drugi sin Jožef, ki bi prevzel domače zelo obsežno posestvo, pa je izlil dne 27. avgusta t. l. ranjen v prsi, nad Gorico. Goriška zemlja naj bo obema junakoma lahka, prizadetima rodbinama pa s čustvo okoličanov v tolažbo.

Kakor skoro v vsaki župniji, tudi pri nas pobira smrt ravno najboljše može v vrsti hrabrih vojakov-junakov. Dne 19. septembra je umrl v vojaški bolnišnici v Ljubljani Jakob Ferme od Sv. Stefana pri Smarju. Rajni, rojen na Kranjskem, brat vč. g. župnika pri Novitisti, je bil gospod r obširnega posestva v Brezju v prej imenovani župniji. Bil je miroljuben, pošten, značajan, splošno spoštovan mož, umen kmetovalec, izvrsten odgojitelj otrok in skozinski globokega verskega mišljenja. Ceravno je bil premožen, ga je vendar bila sama ponižnost in skromnost. Od začetka vojske je služil

skoro cela tri leta na fronti, ljubljen od svojih predstojnikov zaradi vestnega izpolnjevanja svojih dolžnosti. Ranjen je bil na soški fronti v glavo ter je v ljubljanski bolnišnici podlegel rani. Vest o njegovi smrti je grožno pretresla domačo hišo in vse, ki so ga poznali.

Sv. Jeronim nad Laškimi. Dne 10. jul. je izlil na tirolskem bojišču tukajšnji rojak Fr. Ankopič, v 32. letu življenja. Pred vojsko je bil ručar v Nemčiji, kjer zapušta ženo in dva otroke, tu pa starše in sorodnike.

Zalostno vest je dobila dne 7. septembra t. l. iz bojne črte Marija Praznik, p. d. Golobica v Konjskem vrhu pri L. u. a. h., da je njen sin Franc Praznik umrl v bolnišnici v Ajdovščini. Griža je mladem krepkemu fantu pretrgala nit življenja. Njegov oče Lovrenc Praznik, ki je tudi vojak, je prišel na gomilo lastnega sina molit. Uboga žena, oziroma mati, ima moža v vojni, zraven pa še dva sina, Jože je že dve leti na fronti, Janez eno leto, četrti sin je pa tudi potrjen. Doma pa še ima mati pet nepreskrbljenih otrok.

Brzobjav je dne 22. oktobra prinesel zalostno vest staršem: Plevnik Mihael od Sv. Jurija ob juž. žel. mrtv, pogreb 23. oktobra v bolnišnici usmiljenih bratov v Lincu. Blagi mladenič, star 27 let, je služil pri 26. streliškem polku. Bil je od začetka v vojni v Galiciji in v Karpatih, potem poslan proti verolomnemu Lahu na Južno-Tirolsko; tam si je zaslužil hrabrostno svetinjo. Od sovražne krogle zadet v glavo dne 21. avgusta je v bolnišnici v Lincu podlegel težki rani. Bil je mirnega in pobožnega življenja, ud Marijine družbe.

Dne 12. oktobra je na italijanskem bojišču padel junaške smrti za domovino Adolf Družovec, sin posestnice Alojzije Vršič v Spodnjih Zerjavcih, župnije Sv. Lenart v Slov. gor.

Pri zvestem spolnjevanju svojih dolžnosti je umrl junaške smrti za domovino 18letni mladenič Jakob Pošnarč iz Apač pri Sv. Lovrencu na Dravi, polju dne 12. oktobra t. l. ob šesti uri v jutro na Mrzlem Vrhu, zadet od sovražne 28 cm granate.

Mnogo mož in mladeničev je že darovala jarenska župnija za dom in cesarja. Najboljši padajo. V soboto, dne 10. novembra, smo pokopali občinskega svetovaleca in posestnika Ivana Cvirn iz Poličkega Vrha. V Srbiji si je nakopal hudo bolezen. Ko je nekoliko okrevl, se je podal v ljubljeno domači kraj. Na potu v Jarenino pa je opešal, pridružila se mu je nova bolezen in dne 8. novembra je izdihnil. Bil je vrl mož, naš Ivan. Pri vseh volitvah je stal zvesto na naši strani. Pogreb je bil veličasten. Vč. g. dekan so mu govorili ganljivo slovo.

Ljubi Bog naj bo vsem slovenskim žrtvam za domovino dober plačnik!

Najnovejša poročila.

Najnovejših uradnih poročil do zaključka uređništva nismo prejeli.

Pogajanja za premirje.

Rusko odposlanstvo je bilo dne 3. decembra, popoldne ob 4. uri, sprejeto od maršala princa Leopolda Bavarskega, ki je ruske zastopnike kratko pozdravil. Nato so se pričela pogajanja o splošnem premirju pod predsedstvom generala Hoffmanna. Navzoči so tudi zastopniki vrhovnih armadnih poveljstev Avstrije, Bolgarije in Turčije. Dne 4. decembra so se pogajanja nadaljevala o posameznih točkah premirja. Posvetovanje se je dne 5. decembra nadaljevalo. Med člani ruske komisije se nahaja tudi ženska zastopnica.

Listnica uradništva.

Slivnica pri Mariboru: Ker smo že poprej dobili d pis o smrti vde žene in mo ga že meli stavljene ga, pride Vaš „Srečo“ Hvala! — Obilaki pri Juršincih: Doplačila ne boste dovgli. Posrejevanje bi bilo zaman. — Sv. Križ pri Ljutomeru: Hvala za Vašo pesem! Zal, da pesmi radi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti. Pišite raje kaj drugega. Pordrave! — Fideršek Franc: Zadeva je tako nejasna, da je težko kaj nasvetovati. Če imate priče in dokaze, se pritožite pri svojem poveljstvu. — Stanjigrova: Piši d žavnemu poslanecu dr. K. Verstovškega, Dunaj, Parlament. Pozdravljaj! — Invalid. Sv. Jurgeta: Pišite dr. Verstovški — Resnik pri Zrečah: Prepričano za to število. Pride prihodnjič. Pozdravljaj! — Martin Zebec: Obrnite se na poslanca M. Brendiča v Spuhji pri Puju. — Raznim dopisnikom: Radi raznih težav pri smolenju lista, je moralo tokrat izotati več dopisov in drugih poročil. — Ptuj: Naše upravištvo odda Slov. Gos. dirja za vse kraje že v četrtek na pošto. Če ga dobite bolj pozno, so kraje razmere na pošti in železnici. — Jarenina: Prihodnjič!